

de Architect

Thema: Licht & architectuur Rijksmuseum gaat terug naar Cuypers KunstFort Asperen door bureau SLA Doepel Strijkers met SLEM
Waalwijk Verstilling en verbeelding in Tokio Het bureau: Zones Urbaines Sensuelles (ZUS)

www.deArchitect.nl

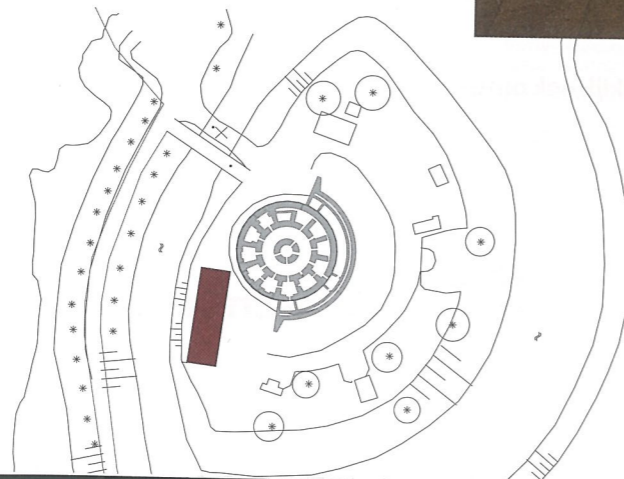
Project

Wapenloods KunstFort Asperen Acquoy

bureau SLA

De restauratie en ondergrondse uitbreiding van de houten wapenloods op KunstFort Asperen is een bijzonder voorbeeld waarbij respect voor het bestaande de aanjager was voor ruimtelijke vindingrijkheid. Door de jaren heen heeft bureau SLA een duurzame relatie opgebouwd met de opdrachtgevers en overige betrokkenen. Zo is het bureau alweer bezig met het volgende project voor het fort. Deze gang van zaken is exemplarisch voor hoe bureau SLA zich bezighoudt met de huidige opgaven: door middel van participatie tijdens het bouwproces wordt betrokkenheid gecreëerd voor draagvlak binnen de gemeenschap.

Auteur Oscar Vos Fotograaf Ewout Huibers

De uitbreiding van de gerenoveerde wapenloods bestaat uit een geïsoleerde kelderbak die met een wit huisje de houten loods in steekt.

Het contrast tussen oud en nieuw is groot. De gladde witte huid van het nieuwe huisje steekt af tegen de ruwe grenen betimmering van de schuur.

In de zaal in het huisje zijn de vloeren en plafonds van beton en de wanden van beton of transparant geschilderd multiplex. Daglicht komt binnen via grote glazen ruiten die van buiten een spectaculair uitzicht bieden op wat binnen gebeurt.

Participatie is voor Peter van Assche echter geen doel an sich. "Als architect houd ik graag de regie in handen, mijn verantwoordelijkheid blijft het eindresultaat. En alleen op deze manier kan ik die meerwaarde creëren die architecten moeten nastreven bij elke opgave." Hij ziet de participatie als een onderdeel van het realiseren van een duurzaam project. Het is de eerste stap in het proces, want door betrokkenheid te creëren ontstaat er een verbintenis met de plek en het object. In dit geval maken kinderen glazen platen voor de afwerking van de koepel. "Wanneer ze in de toekomst erlangs fietsen zullen ze vol trots ernaar wijzen en zeggen: 'daar heb ik aan meegewerkt!' Zo zal zo'n plek duurzaam verankerd raken in de gemeenschap", aldus de architect.

Stap twee draait wat betreft Van Assche om materialen, het behoud ervan, het hergebruiken en het toepassen van verantwoorde materialen. Overigens ziet hij er geen enkele

waarde in om hiermee te koop te lopen. Het gaat erom dat het zo is en niet dat je dat per se moet zien. Het doel is een mooi project. Het laatste onderdeel waar het bureau zich mee bezighoudt is energie, terwijl daar steeds vaker sterk de focus op ligt. Van Assche ziet het als de software van het gebouw, die moet vervangbaar zijn gezien de snelle ontwikkelingen. Bovendien zegt hij optimistisch en zelfverzekerd: "Natuurlijk zullen we snel in staat zijn om een oneindige hoeveelheid aan schone energie te gebruiken, dus daar gaat het eigenlijk helemaal niet om. Sociale duurzaamheid is veel bepalender voor het bereiken van tijdloze kwaliteit in een project." Hij gelooft intrinsiek dat de deelname van alle stakeholders in het proces zal zorgen voor een beter eindresultaat dan wanneer de architect dit alleen zou doen. "Tegelijkertijd moet de architect de regie in handen houden, gelijk aan een componist die als enige zijn eigen stuk echt zo kan spelen als het bedoeld is", voegt hij daaraan toe.

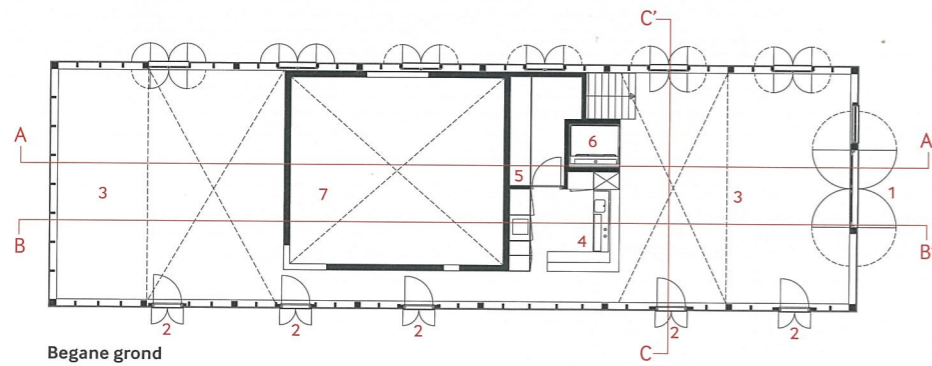
De oorspronkelijke wapenloods is niets meer dan een kale houten schuur naast het fort.
De uitbreiding ervan bevindt zich binnen en onder de loods.

Renovatie en uitbreiding Fort Asperen

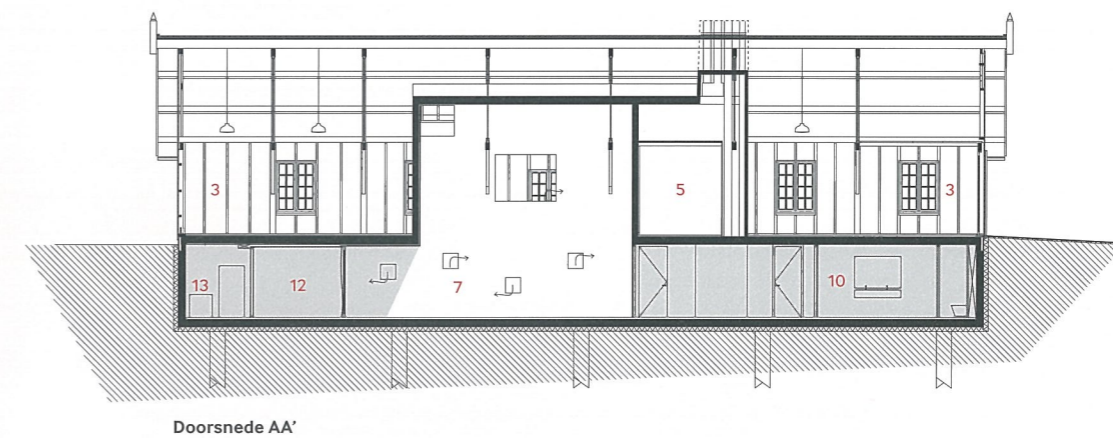
Fort Asperen, gebouwd rond 1845, is gelegen in het plaatsje Acquoy (gemeente Geldermalsen) en maakt onderdeel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Een verdedigingswerk van 85 kilometer lang met 46 forten, ontwikkeld tussen 1815 en 1871. Een werk van grote cultuurhistorische waarde en een Werelderfgoedmonument sinds 1995. In 1986 ging het over van het ministerie van Defensie naar Staatsbosbeheer en werd de stichting Fort Asperen opgericht. Sindsdien vinden er tentoonstellingen, lezingen en evenementen plaats en heet het KunstFort Asperen. Peter van Assche is al bijna tien jaar bij de restauratie en transformatie van het forteiland betrokken. In 2004 won zijn bureau, bureau SLA, een selectie voor het maken van een toekomstvisie voor Fort Asperen. Onderdeel van deze toekomstvisie was om het forteiland te transformeren tot een kunstland. Daarvoor moesten de dragers van de toekomstige kunst-

manifestaties, fort, taveerne en bunkers, worden aangepakt. Extra ruimte voor programma was nodig, maar het bestemmingsplan staat geen uitbreiding van bebouwd oppervlak toe. Het programma kon daarom alleen binnen de bestaande contouren van de houten wapenloods worden gerealiseerd. Deze monumentale, doch eenvoudige houten loods dankt zijn karakter aan de leesbaarheid van constructie en materiaal. De architect wilde deze leesbaarheid koste wat kost behouden. Isoleren aan de binnenzijde van de buitengevel was zodoende geen optie. Om toch het programma te kunnen herbergen werd de 'schil' uit elkaar getrokken tot verschillende lagen. De buitenste schil vormt de regenjas, een offset van deze schil naar binnen vormt de thermische schil. Dit in de vorm van een wit huisje dat als het ware naar boven rijst vanuit de ondergelegen geïsoleerde kelder. Om dit te realiseren is de bestaande loods 25 centimeter opgevijzeld, waardoor hij als een paraplu functioneerde

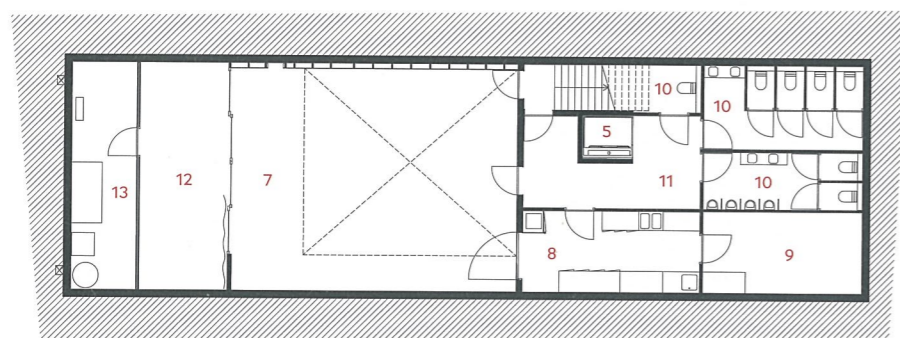
voor de bouwplaats van de kelder die dankzij de thermische massa van de aarde een constant klimaat heeft. Bovendien is gebruikgemaakt van wko die het huisje koelt en verwarmt. Het resultaat is dat er een tussenklimaat ontstaat tussen de oude en de nieuwe schil. Daarmee wordt de kelder meer het winterdomein en bij warmer weer neemt de gebruiksruimte toe door gebruik te maken van de rest van de loods. Door de restwarmte over te storten in het tussenklimaat en dankzij de lage temperatuur vloerverwarming in de loods zal het daar nooit vriezen. Dankzij deze simpele en tegelijkertijd geniale oplossing is het karakter van de houten loods volledig behouden, is er voldoende oppervlak toegevoegd voor het gewenste programma en is op een lowtech manier de landschappelijke context ingezet voor klimaatbeheersing.

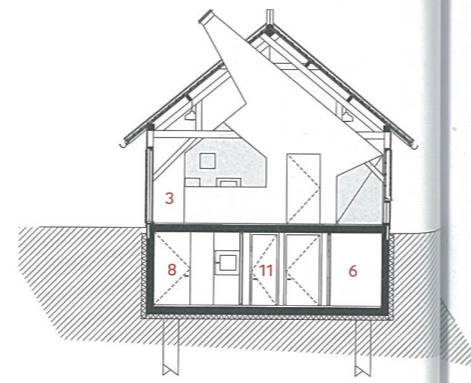
- 1 entree
- 2 deuren naar het terras
- 3 zomerzaal
- 4 zomerbar
- 5 berging
- 6 lift
- 7 zaal
- 8 keuken
- 9 bijkeuken
- 10 toilet
- 11 hal
- 12 kantoor
- 13 techniek

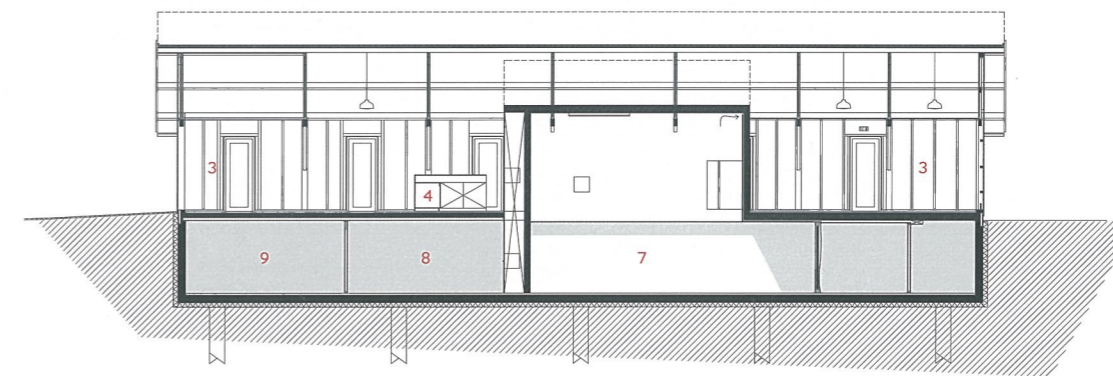
Doorsnede AA'

Kelder

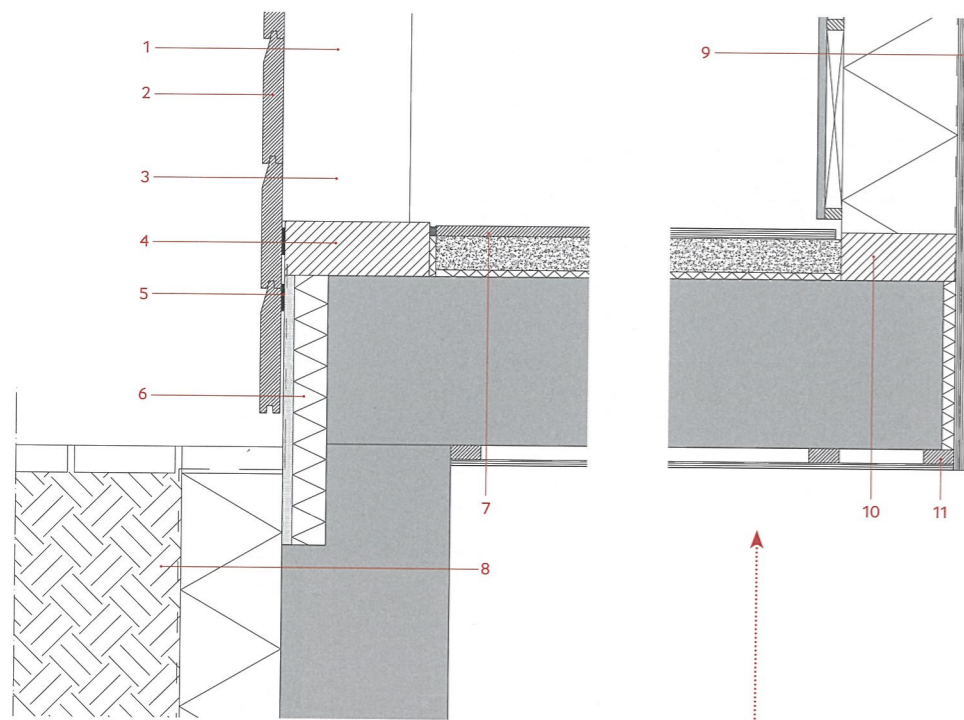
Dwarsdoorsnede CC'

Doorsnede BB'

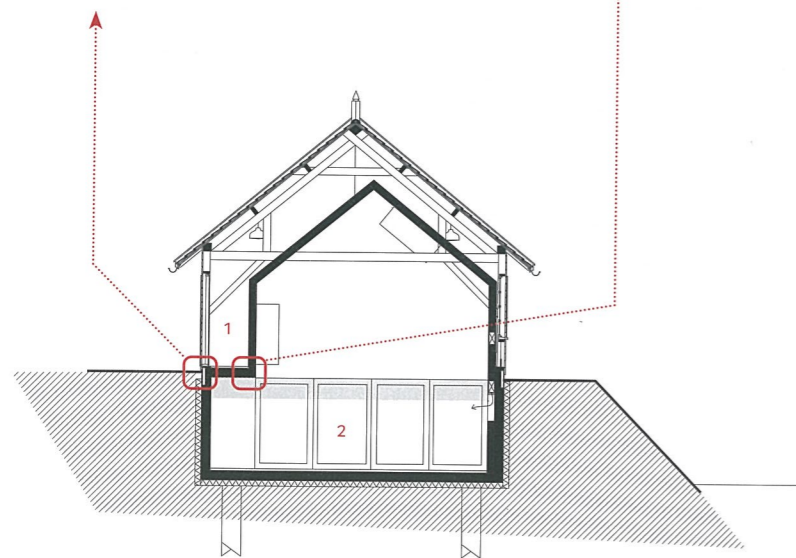

Op één moment is de uitbreiding van de wapenloods aan de buitenkant zichtbaar. Daar steekt het witte huisje met een zogenoemde geperforeerde schoorsteen door het dak.

Detail fundering, keldervloer en aansluiting witte huisje

- 1 **BESTAANDE WANDOPBOUW**
houten spanten met rabbat-gevel
- 2 rabbat 188 x 30 mm - rotte delen vernieuwen
- 3 bestaande houten constructie blijft gehandhaafd
waar nodig wordt versterkt met balkschoen o.i.d.
i.o.m. constructeur
- 4 bevestiging bestaande spanten i.o.m. constructeur
- 5 compriband
- 6 styrock kantplank 50 + 15 mm
- 7 **VLOEROPBOUW**
houtenvloer, eigen duoplank
dekvloer
ps-isolatie 10 mm
IHWG beton 250 mm
- 8 **WANDOPBOUW KELDER**
beton 250 mm in het zicht
harde isolatie 150 mm, geëxtrudeerd polystyreen
waterkerende laag
- 9 **WANDOPBOUW WITTE HUISJE**
Hi-Macs 12 mm
regelwerk t.b.v. stellen Corian
damp-open isolatie
dampremmende folie
underlayment 9 mm, geniet/geschroefd
underlayment 9 mm, gelijmd
parketlak
- 10 houtafmetingen i.o.m. constructeur
- 11 regelwerk, geniet/geschroefd
underlayment 9 mm, gelijmd
parketlak

- 1 zomerzaal
- 2 zaal

Opdrachtgever Stichting Monument Fort Asperen, Acquoy
Ontwerp bureau SLA, Amsterdam
Projectarchitect Peter van Assche
Medewerkers Mathijs Cremers, Hiske van der Meer, Laura Maeztu
Adviseur constructie Sineth Engineering, Schiphol
Adviseur installaties Van der Weele Advies, Groningen
Aannemer Van den Dool Bouw, Leerdam
Bruto vloeroppervlakte 381 m²
Programma conferentie en tentoonstellingsruimte, kantoor, bar, restaurant
Voorlopig ontwerp februari 2011
Definitief ontwerp juli 2011
Aanvang bouw oktober 2011
Oplevering maart 2013
Bouwsom inclusief installaties € 650.000 excl. btw

WINT U DIT JAAR EEN VKG ARCHITECTUUR PRIJS?

STUUR UW PROJECT NU IN

In samenwerking met 'de Architect' wordt in december voor de negende maal de VKG Architectuurprijs uitgereikt. Dé vakprijs voor projecten waarbij kunststof gevelelementen op een bijzondere wijze deel uitmaken van het ontwerp. Uw project kan deelnemen in de categorie nieuwbouw of renovatie. Beide categorieën strijden automatisch mee voor de publieksprijs. Komt dit jaar uw naam op één van de trofeeën te staan? Voor meer informatie en insturen* gaat u naar www.vkgkozijn.nl/architectuurprijs

***Let op!**
Sluitingsdatum voor
het insturen van
uw project(en) is
13 september

**VKG ARCHITECTUUR-
PRIJS 2012
NIEUWBOUW**

LEVS Architecten

**VKG ARCHITECTUUR-
PRIJS 2011
NIEUWBOUW**

FRANTZEN et al
architecten BV

**VKG ARCHITECTUUR-
PRIJS 2010
NIEUWBOUW**

Fact Architects

**VKG ARCHITECTUUR-
PRIJS 2012
RENOVATIE**

De Loods architecten
en adviseurs

**VKG ARCHITECTUUR-
PRIJS 2011
RENOVATIE**

KAW architecten
en adviseurs

**VKG ARCHITECTUUR-
PRIJS 2010
RENOVATIE**

KAW architecten
en adviseurs

Samenstelling jury

De jury bestaat dit jaar uit Marianne Loof (LEVS architecten), Prof. Ir. Wim van den Bergh, Joost Ector (Ector Hoogstad Architecten), Albert Zegelaar (VKG) en Harm Tilman (de Architect).

www.vkgkozijn.nl/architectuurprijs

VKG Architectuurprijs is een initiatief van de Vereniging Kunststof Gevelelementenindustrie (VKG) in samenwerking met 'de Architect'.

de Architect